

METODIKA PÍSANIA ŠPECIALIZAČNEJ PRÁCE

**Daniela Rybárová
Ľudmila Miženková**

2011

Základné požiadavky na písanie špecializačnej práce

Na písanie špecializačnej práce (ďalej ŠP) sú nevyhnutné tieto predpoklady:

- schopnosť zvoliť si primerané metódy a techniky na spracovanie témy,
- schopnosť autora odlíšiť vlastné myšlienky a myšlienky prevzaté,
- schopnosť samostatne tvorivo myslieť a adekvátne vyjadrovať svoje myšlienky,
- schopnosť syntetizovať teoretické vedomosti a praktické zručnosti,
- schopnosť samostatne pracovať so slovenskou i zahraničnou literatúrou vrátane jej správneho citovania,
- schopnosť napísať prácu v korektnej forme z jazykového aj gramatického hľadiska.

Každá špecializačná práca má stanovený svoj cieľ a úlohy. Má obsahovať vyriešenie špecifických problémov súvisiacich s témou práce. Autor by mal preukázať spôsobilosť riešiť zvolený problém na primeranej odbornej úrovni a prostredníctvom nej prezentuje svoju erudíciu v špecializačnom odbore a schopnosť samostatne a odborne riešiť vybraný problém.

Formálne a obsahovo – vecné požiadavky na špecializačnú prácu

Obal - práca sa odovzdáva zviazaná v jednoduchej väzbe, pričom farba obalu nie je predpísaná. Na obálke (jednoduchá väzba) zviazanej ŠP sa uvádza názov školy (názov a sídlo univerzity a názov fakulty), názov špecializačnej práce (v názve nepoužívať skratky), označenie, že ide o špecializačnú prácu, meno a priezvisko autora a rok odovzdania ŠP. Údaje sú usporiadané so zarovnaním na stred (Príloha 1).

Do práce sa zaraďujú predpísané časti **v presne určenom** poradí. Súčasťami úvodnej časti práce zvyčajne sú:

- titulná strana (povinné),
- errata (opravy) – ak je to potrebné,
- čestné vyhlásenie o originalite práce (povinné),
- poďakovanie (nepovinné),
- abstrakt (povinné),
- obsah (povinné),
- zoznam skratiek a symbolov - ak sú súčasťou práce.

Titulná strana - je zároveň jej prvou stranou. Asi 7 cm od horného okraja sa uvádza názov a sídlo univerzity, názov fakulty, na ktorej bola práca spracovaná. V strede strany sa uvádza názov ŠP a označenie, že ide o špecializačnú písomnú prácu. Po vynechaní niekoľkých riadkov nasleduje názov špecializačného programu. V spodnej časti sa uvádza meno a priezvisko autora, meno a priezvisko vedúceho (školiťa) ŠP, jeho akademické tituly. V poslednom riadku sa uvedie rok a miesto odovzdania ŠP (Príloha 2).

Errata (opravy) – ak autor zistí po vytlačení práce chyby, môže ich na tomto mieste opraviť. Ak sa zistia chyby až po zviazaní, možno ich opraviť na samostatnom lístku, ktorý autor priloží na rub titulného listu (Príloha 3).

Čestné vyhlásenie autora (je povinné) – vlastnoručným podpisom deklaruje, že prácu spracoval samostatne a použil iba uvedenú literatúru uvedenú v zozname. Obsahuje dátum odovzdania práce a vlastnoručný podpis (Príloha 4).

Pod'akovanie autora - nie je v ŠP povinné. Študent ho uvedie len vtedy, keď skutočne pociťuje potrebu poďakovať vedúcemu práce (školiteľovi) za poskytnuté cenné rady a pomoc počas vypracovania ŠP (Príloha 5).

Abstrakt - krátka, výstižná charakteristika obsahu ŠP, ktorá informuje o *cieľoch ŠP, použitých metódach, zisteniach a záveroch* obsiahnutých v texte (stručný obsah jednotlivých kapitol). Nachádza sa na samostatnej strane a píše sa súvislo ako jeden odstavec. Uvádza sa povinne v *slovenskom jazyku a v niektorom zo svetových jazykov* (spravidla v angličtine). Celý abstrakt by nemal presiahnuť jednu stranu (100 – 250 slov) (Príloha 6).

Obsah - je povinný údaj, ktorý pomáha pri orientácii v texte. Umiestňuje sa za abstraktom a nečísľuje sa číslom strany. Názvy kapitol musia v ňom byť uvedené v rovnakom poradí ako v texte ŠP vrátane správnych údajov o číslach strán. Úvod, záver a zoznam literatúry sa v obsahu nečísľujú (ako kapitoly), ale uvádzame pri nich číslo strany. Súčasťou obsahu práce je aj *zoznam príloh, zoznam obrázkov (ilustrácií), zoznam tabuliek, zoznam skratiek, symbolov* a údaj o ich umiestnení (Príloha 7).

Zoznam skratiek a symbolov - ak sa v práci nachádzajú skrátené názvy, označenie jednotiek, značky a iné termíny, ktoré nie sú bežné, hneď zrozumiteľné, musia byť vysvetlené v časti *Zoznam skratiek a symbolov*. Skratky sa uvádzajú v podľa abecedy. V samostatnom texte ŠP sa každá skratka a symbol musí vysvetliť pri jeho prvom uvedení (Príloha 8).

Hlavný text ŠP z formálnej stránky tvorí:

1. úvod – obsahuje ciele práce, ktoré sa majú v práci dosiahnuť a význam riešenia problematiky,
2. jednotlivé kapitoly – jadro práce,
3. záver – obsahuje stručné zhrnutie práce, vyhodnotenie splnenia cieľov práce,
4. zoznam bibliografických odkazov - počet citácií je minimálne 15, z toho najmenej polovica musí byť z obdobia posledných piatich rokov, pri citácii musí byť dodržaná slovenská technická norma ISO 690,
5. doplňujúce časti, napr. prílohy.

Rozsah práce

Rozsah ŠP je 25 strán (vrátane úvodu a záveru) aj tu však platí, že dôležitejšie, ako rozsah práce, je jej kvalita a úroveň spracovania. Je prirodzené, že treba preštudovať a zhromaždiť oveľa viac materiálu, ako sa nakoniec použije a v konečnom dôsledku v práci študent použije len ten, ktorý považuje z hľadiska danej problematiky za podstatný.

Formálna stránka

ŠP sa predkladá vo **formáte A4** (210×297 mm) na výšku, napísaná čiernym písmom na bielom, nepriehľadnom a hladkom papieri. V súčasnosti sa odporúča písať prácu na počítači niektorým z *textových editorov* (napr. MS Word). Píše sa len *na jednu stranu*. **Počet riadkov** na stranu je stanovený na 30 (vrátane čísla strany). Tento počet zodpovedá **riadkovaniu 1,5**. **Počet znakov** v jednom riadku je štandardne stanovený na 60 vrátane medzier. **Normostrana 30 riadkov, 60 znakov, 1800 znakov vrátane medzier, riadkovanie 1,5**. Text je potrebné zarovnať **do bloku**.

Pre **okraje strán** odporúčame nastaviť v úprave stránky tieto vzdialenosti:

- **horný okraj:** 25mm
- **ľavý okraj:** 35 mm
- **pravý okraj:** 20 mm
- **dolný okraj:** 25 mm

Najčastejšie používaným **typom písma** je Times New Roman, Arial, Courier (MS Word). Nastavené písmo je nutné **používať v celom texte** práce. Pre text – *veľkosť písma 12*, pre názvy podkapitol – *veľkosť písma 14*, pre názvy kapitol, na obal a titulný list – *veľkosť písma 16 (veľké písmená)*. Maximálne **3 fonty** písma.

Na zvýšenie prehľadnosti práce sa prvý riadok každého odseku začína *odsadením* tabelátorom (kláves Tab) od ľavého okraja riadku alebo je možné štýl odstavca nastaviť cez Formát/Odstavec. Pri písaní *písacím strojom* je to 5 voľných úderov na začiatku riadku vľavo.

Nadpisy a názvy kapitol sú *zarovnané vľavo*, t.j. píšú sa od začiatku riadku. Za nadpismi a názvami kapitol *nepíšeme bodku*.

Na číslovanie sa v hlavnom texte používajú len **základné arabské číslice**, ktoré sa na druhej úrovni a ďalších úrovniach oddeľujú **bodkou**.

V označení príloh sa môžu použiť aj **písmená**.

Číslo strany sa umiestňuje spravidla v **dolnej časti** strany v päte, najčastejšie **na vonkajšej strane**, zriedkavo v strede. V celej práci sa strany číslujú rovnakým zvoleným spôsobom a zvyčajne takým typom písma, ako celý text prípadne o stupeň menšie. Číslovanie sa začína na pravej strane prvého tlačeneho listu – *titulná strana* – má číslo jeden (1), ktoré sa nezobrazuje. **Úvod a záver sa nečíslujú, iba stránkujú.**

Upozornenie: Stránkovanie je niečo iné ako rozsah práce. Stránky sa môžu číslovať, ale nemusia sa počítať do rozsahu práce.

Ilustrácie - majú byť číslované postupne tak, ako boli prvýkrát citované v texte. Ak je v práci väčší počet ilustrácií jedného typu (fotografií, grafov, diagramov a pod.), každý typ sa **musí číslovať samostatne**. Ak je ilustrácií menej alebo sú takého typu, že sa nedajú priradiť medzi uvedené typy ilustrácií, použije sa na ich spoločné označenie (pomenovanie) „**Obrázok**“. Medzi obrázkom a jeho označením sa vynecháva jeden riadok.

Obr. 8, 9 Ťahanie jednou rukou za bradu (Baran, 2006, s.69)

Tabuľka - sa označuje *arabským číslom* (napr. Tabuľka 1, Tab. 1) v rámci celkového počtu tabuliek a názvom. Ak preberáme tabuľku od iného autora je potrebné uviesť za jej názov aj zdroj. *Nadpis* sa umiestňuje *nad tabuľku* a nepíše sa za ním bodka. Každý stĺpec a riadok v tabuľke musí mať záhlavie a každý údaj jednotlivo má byť v jednej bunke tabuľky. Tabuľku

treba umiestniť bezprostredne za miestom, kde sa cítuje prvýkrát a podľa možností na tej strane.

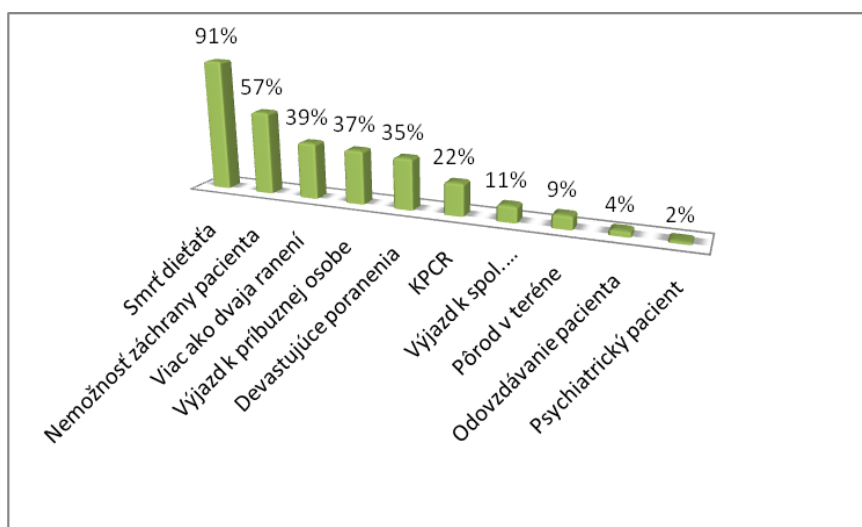
Tab. 1 Rozlíšenie medzi účinným a neúčinným kašľom pri uzávere dýchacích ciest cudzím telesom (Bassket, Nolan, 2005, s.95)

Neúčinné kašľanie	Účinné kašľanie
• Neschopnosť vydávať hlas • Ticho, tichý kašeľ • Neschopnosť dýchať • Cyanóza • Klesajúca úroveň vedomia	• Plač, slovná odpoveď • Hlasný kašeľ • Schopnosť sa pred kašľaním nadýchnuť • Plné vedomie

Tabuľka 2 Rozdelenie respondentov podľa pohlavia

	n	%
Muži	29	54
Ženy	25	46
Spolu	54	100

Grafy - sa používajú pre svoju názornosť, zrozumiteľnosť a slúžia na rýchlu orientáciu. Môžu byť čiarové, stĺpcové, rozptylové a zároveň aj dvojrozmerné. Uvádzajú sa priebežne v texte alebo v prílohe BP. **Pod grafom** musí byť jeho názov a číselné poradie v rámci celkového počtu grafov (napr. **Graf 1** Výskyt vredovej choroby dvanástnika v slovenskej populácii za obdobie od roku 1990 do 2003. Ak preberáme graf od iného autora je potrebné uviesť za názov jeho zdroj. Použité symboly a skratky v grafe vysvetlíme v **legende**, ktorú umiestňujeme pod alebo vedľa ilustrácie.

Graf 1 Stres vo výjazde ZZS (v %)

Prílohy - každá príloha sa začína na novej strane a je označená samostatným *písmenom alebo arabským číslom*. Súčasťou tohto označenia je slovo „**Príloha**“. Číslovanie príloh sa robí rovnako ako číslovanie častí v hlavnom texte (napr. Príloha A – 1, Príloha 1). Pri každej prílohe je potrebné uviesť *prameň*, z ktorého bol príslušný materiál získaný.

Citovanie v špecializačnej práci

Štandard ISO 690 uvádza tri metódy citovania:

- a) metóda prvého údaja a dátumu – **odporúčame**,
- b) metóda číselných odkazov,
- c) metóda priebežných poznámok.

Schémy zostavovania bibliografických odkazov

Monografické publikácie

Napr.:

BYDŽOVSKÝ, J. 2008. *Akutní stavy v kontextu*. Praha: Triton, 2008. 450 s. ISBN 978-80-7254-815-6

Príspevok v monografii

Napr.:

KULICHOVÁ, M., HASAROVÁ, D. 2007. Bolest' – význam, diagnostika a liečba v prednemocničnej urgentnej medicíne. In DOBIÁŠ, V. a kol. *Prednemocničná urgentná medicína*. Martin : Vydavateľstvo Osveta, 2007. ISBN 978-80-8063-255-7, s. 303-326.

Článok v seriálovej publikácii

Napr.:

REDELSTEINER, CH. 2007. Management kvality v záchranné službe. In *Urgentní medicína*. ISSN 1212-1924. 2007, č. 1, s. 4-5.

Príspevok v zborníku

Napr.:

VALÁŠEK, J. - DRDLA, P. 2008. Rizika napadení zdravotníka v PNP a jak jim předcházet. In *Zborník prednášok Agresívny pacient - II. konferencia Falck Záchranná*. 1. vyd. Prešov : A Print, 2008. ISBN 978-80-8068-884-4. s. 33-36.

Legislatívne dokumenty

Napr.:

Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Vyhláška č. 9/2009 Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o cestnej premávke
Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 554/2006 o povinnom používaní bezpečnostných pásov a detských zadržiavacích zariadení vo vozidlách určitých kategórií

Osobná korešpondencia a rukopisy

Napr.:

RYBAROVÁ, Ľ. Katedra pôrodnej asistencie FZ PU Prešov. *Výskum v ošetrovatel'stve*. 2010. 87 s. Rukopis.

MIŽENKOVÁ, Ľ. Katedra UZS. FZO PU Prešov. *Dokumentácia zdravotníckeho záchranára*. 25. októbra 2010. Osobná komunikácia.

Elektronické monografie, bázy dát a počítačové programy

Napr.:

RYBÁROVÁ, D. – ARGYOVÁ, I. 2010. *Manažment kvality v záchrannej zdravotnej službe* [on line] 2010 [cit 2011-22-03] Dostupné na internete: http://www.pulib.sk/elpub2/FZ/Mizenkova1/pdf_doc/11.pdf

ZEMÁNEK, P. 2001. The machines for "green works" in vineyards and their economical evaluation. In *9th International Conference : proceedings. Vol. 2. Fruit Growing and viticulture* [CD-ROM]. Lednice : Mendel University of Agriculture and Forestry, 2001, p. 262-268. ISBN 80-7157-524-0.

Kardiopulmonálna resuscitácia 2010. Odporúčania ERC 2010 – súhrn [on line]. 2010 [cit.2011.11.01.] Dostupné na internete: http://www.ssaim.sk/documents/KPR_2010-Suhrn_odporucani_ERC_1_7_05042011.pdf

Odovzdanie ŠP

Práca sa predkladá v slovenskom jazyku v troch vyhotoveniach, a to dvakrát v jednoduchej väzbe a jedenkrát v elektronickej podobe (CD-verzia práce).

Odovzdanie špecializačnej práce je podmienkou pre pozvanie študenta na špecializačnú skúšku.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

FARKAŠOVÁ, D. a kol. 2002. *Výskum v ošetrovatel'stve*. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2002. 88s. ISBN 80-8063-111-5.

KATUŠČÁK, D. 2007. *Ako písať záverečné a kvalifikačné práce*. 4. vydanie. Nitra: Enigma, 2007. 162s. ISBN 978- 80-89132-45-4.

KIMLIČKA, Š. 2002. *Ako citovať a vytvárať zoznamy bibliografických odkazov podľa noriem ISO 690 pre "klasické" aj elektronické zdroje*. Bratislava : Stimul, 2002. 82s. ISBN 80-88982-57-X.

KIMLIČKA, Š. *Metodika písania vysokoškolských a kvalifikačných prác*. Učebné texty – vybrané časti [online]. Bratislava: Univerzita Komenského, Filozofická fakulta, 2005. 58s. [cit. 10.9.2007]. Dostupné na internete: http://www.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/a_kniznica_users/ZaverecPrace/metodika_pisania_zp.pdf.

MEŠKO, D., KATUŠČÁK, D., FINDRA, J. a kol. 2005. *Akademická príručka*. 2. doplnené vydanie. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2005. 496s. ISBN 80-8063-200-6.

RYBÁROVÁ, L., CUPEROVÁ, J., RYBÁROVÁ, D. 2009. *Metodika písania bakalárskej práce*. 2. doplnené vydanie. Martin: Vydavateľstvo osveta, 2009. 83 s. ISBN 978-80-8063-316-5.

Smernica o o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní na Prešovskej univerzite v Prešove [online]. Prešov: UK PU, 2006 [cit. 10.9.2007]. Dostupné na internete: <http://www.pulib.sk>

ŽIAKOVÁ, K. a kol. 2003. *Ošetrovateľstvo teória a vedecký výskum*. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2003. 319s. ISBN 80-8063-131-X.

PRÍLOHY

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Obálka ŠP

Príloha 2 Titulný list ŠP

Príloha 3 Errata

Príloha 4 Vyhlásenie autora

Príloha 5 PodĎakovanie autora

Príloha 6 Abstrakt

Príloha 7 Obsah

Príloha 8 Zoznam skratiek

Príloha 1 *Obálka špecializačnej práce*

NÁZOV A SÍDLO UNIVERZITY

NÁZOV FAKULTY

Názov práce

Špecializačná práca

Rok

Meno Priezvisko autora

Príloha 2 *Titulný list špecializačnej práce*

NÁZOV A SÍDLO UNIVERZITY

NÁZOV FAKULTY

NÁZOV PRÁCE

Špecializačná práca

Špecializačný odbor:

Školiace pracovisko:

Školiteľ:

Mesto rok

Titul Meno Priezvisko, Hodnosť

Príloha 3 *Erráta*

ERRATA

Strana	riadok	chybne	správne
12	6	publikácia	prezentácia
22	23	internet	intranet

Vyhlásenie

Vyhlasujem, že som špecializačnú prácu vypracoval/a samostatne a použil/a som iba literatúru, ktorú uvádzam v zozname literatúry.

Prešov 31. marca 2008

.....
podpis autora

Ďakujem vedúcej mojej špecializačnej práce PhDr. Daniele Rybárovej, PhD. za odborné vedenie, cenné rady, pripomienky a pomoc pri jej spracovaní.

ABSTRAKT

SEKELYOVÁ, Slávka: *Stres a záťaž v profesii zdravotníckeho záchranára* [špecializačná práca]. Prešovská univerzita v Prešove (Prešov, Slovensko). Fakulta zdravotníckych odborov. Katedra ošetrovateľstva. Školiteľ: PhDr. Daniela Rybárová. Prešov, FZO PU, 2011. 56 s.

Témou špecializačnej práce je stres a záťaž v profesii zdravotníckeho záchranára. Cieľom našej práce je zistiť, ktoré faktory a situácie sú v tejto profesii záťažové a stresové a ako vplyvajú na výkon poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti zdravotníckym záchranárom. V teoretickej časti sú definované termíny stres a záťaž a charakterizovaná profesia zdravotníckeho záchranára. Praktická časť obsahuje prieskumnú štúdiu realizovanú prostredníctvom dotazníka na strediskách záchrannej zdravotnej služby a zameriava sa na pociťovanie stresu a záťaže zdravotníckymi záchranármi a na to, ako zdravotnícki záchranári kompenzujú vplyv stresu a záťaže vzniknutej v ich profesii. Z výsledkov prieskumu sú odvodené závery, konkrétne návrhy oslovených respondentov a odporúčania pre prax.

Kľúčové slová:

Stres. Záťaž. Profesia. Zdravotnícky záchranár.

OBSAH

ÚVOD	11
1 POOPERAČNÁ BOLEŠŤ U DETÍ	14
1.1 Stručný pohľad do dejín bolesti.....	14
1.2 Patofyziológia pooperačnej bolesti u detí.....	15
1.3 Kategórie detskej pooperačnej bolesti	17
1.4 Účinky bolesti na funkcie organizmu dieťaťa	18
1.5 Determinanty bolesti u detí.....	20
1.6 Diagnostika bolesti.....	21
1.6.1 Posudzovanie bolesti detí zdravotníkmi pracovníkmi.....	21
1.7 Posúdenie dimenzií bolesti.....	26
1.8 Liečba pooperačnej bolesti.....	32
2 VÝSKUM MANAŽMENTU POOPERAČNEJ STAROSTLIVOSTI O DETI S BOLEŠŤOU	57
2.1 Výskumný problém.....	57
2.2 Ciele výskumu.....	57
2.3 Hypotézy	58
2.4 Úlohy výskumu	59
2.5 Metodológia výskumu	59
2.5.1 Metódy zberu údajov	59
2.6 Charakteristika výberových súborov	62
2.7 Súbor detí	62
2.8 Výsledky výskumu a ich interpretácia	64
2.8.1 Hodnotenie intenzity bolesti detí	64
2.8.2 Hodnotenie druhu a spôsobu podania analgetika	68
2.9 Diskusia	113
2.10 Odporúčania pre prax	129
ZÁVER	131
ZOZNAM LITERATÚRY	132
PRÍLOHY	
ZOZNAM PRÍLOH	

ZOZNAM SKRATIEK

CPAP	kontinuálne pozitívny tlak v dýchacích cestách
CVT	centrálny žilový tlak
ETCO₂	koncentrácia oxidu uhličitého vo výdychovom vzduchu na konci výdychu
ICP	intrakraniálny tlak
MAP	stredný arteriálny tlak
paCO₂	parciálny tlak oxidu uhličitého v artériovej krvi
paO₂	parciálny tlak kyslíka v artériovej krvi
PEEP	pozitívny tlak na konci expíria
SaO₂, SpO₂	saturácia hemoglobínu kyslíkom
SjO₂	saturácia krvi kyslíkom v bulbe veny jugularis